

Jenna Laurikkala, rikosoikeuden tutkija

Abstract, Oikeustieteiden jatko-opintoviikko 16.–18.3.2018, Lapin yliopisto

Virkasalaisuusrikostunnusmerkistö – blankorangaistussäännös?

Virkasalaisuusrikostunnusmerkistöistä, eli virkasalaisuuden rikkomisesta sekä tuottamuksellisesta virkasalaisuuden rikkomisesta, on säädetty rikoslain (19.12.1889/39) 40 luvun (12.7.2002/604) 5 §:ssä. Virkasalaisuusrikostunnusmerkistöt ovat avoimia rangaistussäännöksiä, ja rangaistavan toiminnan eli salassapitovelvollisuuden rikkomisen ala on määritelty tarkemmin laintasoisesti muualla lainsäädännössä. Virkamiesten salassapitovelvollisuuden ala määräytyy eduskuntalakitasoisten salassapitonormistojen kautta, joista on yleensä säännelty esimerkiksi hallinnonaloittain tai ammattialoittain. Salassapitovelvollisuudesta ei ole kuitenkaan säännelty lakia alemman asteisissa säännöksissä.

Ovatko virkasalaisuusrikostunnusmerkistöt näin ollen blankorangaistussäännöksiä? Blankokriminalisoinnin määritelmän mukaan blankorangaistussäännös ja tunnusmerkistö on erotettu toisistaan, jolloin rangaistussäännös sisältyy eduskuntalakiin ja tunnusmerkistö sijaitsee alemman asteisissa normeissa. Virkasalaisuusrikostunnusmerkistöt eivät ole blankorangaistussäännöksiä ainakaan blankorangaistussäännösten perinteisimmässä muodossa, sillä virkasalaisuusrikosten tunnusmerkistöt täsmentyvät alemman asteisten normien sijasta muualla, nimenomaan laintasoisessa, lainsäädännössä. Voivatko virkasalaisuusrikossäännökset olla esimerkiksi blankorangaistustekniikan suuntaisesti säänneltyjä säännöksiä? Mikäli näin on, kuinka blankorangaistuksen *luonteisuus* tulisi ottaa huomioon laillisuusperiaatteen nojalla esimerkiksi tuomioistuintoiminnassa sekä lainsäätämistoimissa?